

Forfatter: Hostrup, C.

Titel: Udrag fra Komedier og Digte

Citation: Hostrup, C.: "Komedier og Digte", i Hostrup, C.: *Komedier og Digte*, udg. af Aage Marcus ; Overbibliotekar, Dr. phil. H. Topsøe-Jensen , 1954, s. 7. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hostrup01-shoot-idm140699402114048/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Komedier og Digte

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

solid og ganske uimponeret, er nok Stykkets mest levende Figur. Og af alle de forskellige Ingredienser er det saa lykkedes Digteren at skabe en kunstnerisk Helhed. Det friske og fordringsløse Stykke er typisk dansk: morsomt og hjerteligt. Hostrup lægger straks sine bedste Egenskaber for Dagen. Han har fin Sans for Lokalkolorit, kan tegne Typer med tydeligt Standspræg. Og han overgaar sine Mestre Heiberg og Hertz ved Dialogens mageløse Livfuldhed, ved sin overordentlig sikre, mundrette og kvikke Replikunst. Han forstod at lytte til sine Medmennesker og at anvende, hvad han havde hørt. Hans Komedier har paa en Gang givet store Kunstnere (Mantzjus, Phister, Hultmann, Fru Sødring, Olaf Poulsen) Lejlighed til at skabe uforglemmelige Skikkelser og alligevel samtidig, problemfri og ukomplicerede som de er, kunnet byde Dilettanter taknemlige Opgaver.

Næste Teaterstykke er kun en Bagatel – »en lille bitte, bitte Komedie«, kalder Hostrup den – men i al sin Lidenskab et velskabt og fornøjeligt Arbejde. »Intrigernes« er skrevet i Løbet af 8 Dage i Januar 1845; Hostrup var kommet i en øjeblikkelig Pengeforlegenhed, og den blev afhjulpet ved en Studenterforestilling i Februar samme Aar paa Teatret i Lille Kannikestræde. Ideen stammede fra hans Ven, Polyteknikeren og Amateurkomponisten E. Bruun, senere Justermester i København, der foreslog ham at skildre Brydningerne mellem ny og gammel Tid i en Præstegaard paa Landet. Hostrup gav Stykket Navn efter en løbende Romanføljeton i et af Tidens Blade; det var spøgefuldt ment, for Intrigernes eksisterer jo kun i Frøkenens Fantasi; Finessen er netop, at der i Virkeligheden ingenting sker – alt er lagt an paa Milieu- og Personskildringen, og begge er meget sikre. Højdepunktet er L'hombrekvartetten; Digteren søger her i lette og friske Vers at kappes med selve Bellmans Fredman-Epistel (Nr. 42) om Kortspillet paa »Klubben« en stjerneklar Frostnat. »Intrigernes« havde 18. Juni 1846 som det første af Hostrups Stykker Premijere paa Det kgl. Teater, hvor det indtil 1. April 1917 opførtes ialt 125 Gange.

Saa har »En Spurv i Transdansk« større Prættensioner. Den opførtes som Studenterkomedie paa Hofteatret til Fastelavn 1846; indførtes 7. August 1848 paa Det kgl. Teater, hvor den indtil 19. Marts 1909 er opført 70 Gange. Opførelserne paa Privatteatrene nærmer sig de 300. Det er en Eventyrkomedie. Som Skomagerens Galoscher satte Handlingen igang i »Genboernes«, gør Dronning Gunhilds falske Tryllering det her. Paa agte romantisk Vis modsætter Stykket Skin

og Virkelighed; Ringens Blandværk forlener for et Døgn dens Bærer med Aand og Skønhed, skønt han er en højst ordinær Forvotriller. Hostrup nævner selv blandt sine Forbilleder Ingemanns Eventyr »Huldregaverne« og Heibergs Kroningsstykke »Syvsoverdag«. Tilsvendende fortsættelse »En Spurv i Tranedans« »Genboerne«; mellem Studenterne paa Fortunen genfinder vi baade Klint (nu Kandidat), den politiserende Hutter og Kierkegaard-Eftersnakkeren Søren Torp. Men Tonen er en anden end før; Studenten gør Front baade mod de Fine og mod de Simple; den vennesele Indstilling overfor Borger-skabet er afløst af en samfundsrevsende Bitterhed, der i samme Grad gaar ud over de latterlige Repræsentanter for Adelen, den falske Frihedsven Konsul Vårberg og de simple Kælderfolk. Uden eet forsonende Træk er Hovedpersonen, den ærkeplebejiske Skræddersvend Peter Ravn, prægivet til Latteren; han er en aandeløs »Fyrepind«, først dum og siden genen i sin Handlemaade. Stykket har morsomme og taknemlige Scener, men Ideen er dramatisk uheldig, og de fleste af Personerne i Stykket er oplagte Karikaturer.

Imidlertid havde Hostrup i disse Aar arbejdet paa et nyt Hel-aftenstykke, der længe skulde kappes med »Genboerne« i Publikums Gunst. Han var 1844 blevet Huslerer hos Justitsraad M. B. Nygaard, om Sommeren paa Kokedal ved Rungsted, om Vinteren i København, og hermed fortsatte han til Foraar 1847. Den yndige nord-sjællandske Natur betog ham helt, og en lille Begivenhed i Efter-sommeren 1844: Rygtet om en udbrudt Slaves (Tugthusfanges) Husery, der fremkaldte Panik paa Egnen – gav ham Ideen til at kombinere et idyllisk Sommerspil med et Angreb paa det demoraliserende Fængselsvæsens Urimelighed. Det skulde være en Vaudeville-komædie, men da han først havde tænkt sig, at de »ideale« Partier af Stykket skulde have versificeret Dialog, vilde Arbejdet ikke rigtig lykkes for ham. Først da denne Tanke i Foraaret 1847 var opgivet, kunde han fuldføre »Eventyr paa Fodrejsens«. Stykket indleveredes straks til Det kgl. Teater og opførtes 1. Gang 13. Maj 1848 paa et Tidspunkt, da Stemningen var stærkt paavirket af Efterretningerne om Preussernes Indmarch i Nørrejylland. Phister spillede Skriverhans, Michael Wiehe og Huftmann de 10 Studenter, C. N. Rosenkilde Assessor Svale og Fru Heiberg Johanne. Det gjorde straks stormende Lykke og var i mange Aar det hyppigst opførte af Hostrups Arbejder, først i vort Aarhundrede indhentet og overgaaet af »Genboerne«. Indtil 8. Januar 1951 har det været spillet 346 Gange. Hovedperso-